

**Linköpings kommun
Finansrapport 2019**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Kommentar finansåret 2019.....	3
Utsikter för 2020.....	4
Sammanfattning 2019-12-31.....	5
Marknadskommentar.....	6
Koncernen.....	8
Likviditet.....	8
Koncernens lån och borgensåtaganden.....	8
Kommuninvest.....	9
Koncernens finansforum.....	9
Kommunen.....	9
Borgensåtagande.....	9
Likviditet, betalningsberedskap och lånefaciliteter.....	9
Kommunens finansnetto 2019.....	10
Kommunens lån och tillgängliga lånefaciliteter.....	11
Kommunens placeringar.....	11
Långsiktiga placeringar.....	11
Pensionsmedelsplaceringar.....	13
Placering av koncernval likviditet.....	14
Övriga obligationsplaceringar.....	14
Derivat och ränteswappar.....	15
Valutaexponering.....	15
Ordlista.....	16

Kommentar finansåret 2019

Finansåret 2019

Efter det mycket svaga börsåret 2018 steg många av världens börser anmärkningsvärt mycket. Den svenska börser (SIXPRX) steg med 35 procent och New York-börsens 500 största bolag, S&P 500, steg med 29 procent. Detta skedde trots att globala politiska risker inte alls har reducerats i nämnvärd grad. Därtill kom signaler genom ekonomiska indikatorer att tillväxten började mattas av.

Riksbankens beslöt den 18:e december att höja styrränta från minus 0,25 procent till 0 procent. Riksbanken prognosticerar att styrräntan ligger kvar på 0 procent de närmaste åren. Räntan på en svensk statsobligation sjönk under 2019 från minus 0,02 till minus 0,246. Kronan försvagade mot euron från 10,28 till 10,43 kronor för en euro.

Avkastningen i placeringsportföljerna

Den långsiktiga placeringsportföljen växte, inklusive uttag om 250 miljoner kronor, med 638 miljoner kronor under 2019. Det motsvarar en tidsviktad avkastning på 9,52 procent. Jämförelseportföljen avkastade 10,27 procent. Avvikelsen förklaras främst av att kommunens obligationsplaceringar har haft en kortare räntebindningstid, det vill säga lägre risk, än jämförelseportföljen.

Pensionsmedelsportföljen växte, inklusive uttag om 33 miljoner kronor, med 212 miljoner kronor. Det motsvarar en tidsviktad avkastning på 12,61 procent, jämförelseportföljen avkastade 12,96. Avvikelsen beror bland annat på att svenska och utländska aktier underpresterat något.

Övriga obligationsplaceringar har stigit med knappt 4 miljoner kronor motsvarande en avkastning på 1,76 procent, jämförelseportföljen avkastade 1,11 procent. Den positiva avvikelsen beror främst av att två fondplaceringar presterat betydligt bättre än index.

Koncernkontot likviditetsplaceringar har avkastat drygt 7 miljoner kronor vilket motsvarar en tidsviktad avkastning på 1,64 procent, jämförelseportföljen, svenska statsskuldväxlar, har avkastat negativa - 0,54 procent. Den positiva avvikelsen beror på att kommunen, istället för att placera i korta statsskuldväxlar, har placerat likviditeten i obligationer med en löptid på ca två år där avkastningen har varit positiv.

Kommunens och koncernens lån och kommunens borgensåtagande

Kommunen har god ekonomi och lånar inte till drift eller investeringar. Kommunfullmäktige beslöt 2019 att simhallen ska lånefinansieras vilket betyder att en låneskuld kommer att byggas upp de närmaste åren, uppskattningsvis cirka 900 miljoner kronor. Det finns i Lån och borgensramen möjlighet till ytterligare, begränsad upplåning. Per 2019-12-31 har kommunen inga externa lån. En tillfällig utlåning från kommunens placeringsportfölj till kommunens kassa, 280 miljoner kronor, löste ett kortfristigt likviditetsbehov över årsskiftet. Det interna lånet kommer att i januari 2020 ersättas med externa lån i enlighet med budgetbeslut samt lån och borgensramen. Låneprognosen är att kommunen kommer att låna cirka 300 miljoner kronor under 2020. Kommunen har goda möjligheter att låna via certifikatprogram, obligationsprogram och via Kommuninvest.

Bolagen har tillsammans en bruttoskuldssättning på totalt 20 228 miljoner kronor varav 1 561 miljoner kronor är förmedlat inom Stadshuskoncernen. Nettoskuldssättningen är 18 667 miljoner kronor (2018, 17 094 miljoner kronor).

Kommunens borgensåtagande (för koncernbolagens skuld) uppgår till 17 815 miljoner kronor (2018 15 875 miljoner kronor). I samband med en internbanksutredning som gjordes 2016/2017 beslöts att all upplåning i koncernbolagen ska ske med borgen från kommunen. Omfattningen av borgensåtagandet kommer därför fortsätta att förändras (öka) i takt med koncernbolagens ökade upplåning.

Kommunens och koncernens likviditet

Kommunens bankkontolikviditet, placeringsportföljerna borträknade, har succesivt försämrats och varit negativ under en längre tid. Detta beror främst på att investeringar har finansierats via kassan. Den negativa likviditeten under 2019 har varit ekonomiskt gynnsam då kommunen har undvikit att betala insättningsavgifter och då likviditetsplaceringarna har gett en god avkastning. Snittlikviditeten 2019 ligger på minus 224 miljoner kronor med ett högsta dagssaldo på plus 371 miljoner kronor och ett lägsta saldo på minus 646 miljoner kronor.

I januari 2020 börjar kommunen att ta upp lån för simhallen. Återbetalningar av moms kommer också att öka på likviditeten, detta sammantaget gör att likviditeten förnärvarande bedöms tillfredställande och anpassad till nuvarande räntenivåer. Koncernkontots checkkredit är samtidigt tillgänglig för kommunen och kommunen har också likvida placeringar som går att sälja och göra om till likviditet utan någon nämnvärd resultatpåverkan.

Uttag från långsiktiga placeringar, 250 miljoner kronor och 32,8 miljoner kronor från pensionsmedelsportföljen har tillförts kommunens kassa under 2019. Uttagen möjliggörs av tidigare upparbetad avkastning

Med stöd av lån och borgensram och beslut om att lånefinansiera simhallen kommer därför kommunen under 2020 att ta upp externa lån, cirka 300 miljoner kronor i syfte att upprätthålla en godtagbar likviditet.

Per 2019-12-31 har kommunkoncernen en checkkredit på 1 200 miljoner kronor varav utnyttjat 27 miljoner kronor. I mars 2020 höjs nämnda kredit till 1 500 miljoner kronor. Räntan på inlåning på bankkontot är 0,023 procent. Utnyttjande av checkkredit kostar 0 procent upp till 150 miljoner kronor, 150 – 300 miljoner kronor kostar 0,25 procent och över 300 miljoner kronor kostar 0,50 procent. Koncernkontokrediteten delas med koncernbolagen för att optimera koncernlikviditeten.

Koncernens likviditet hade ett snitt på 315 miljoner kronor under 2019, lägsta saldo var – 307 miljoner kronor och högsta saldo var 1 146 miljoner kronor.

Koncernens likviditet är god och en stor del av krediten är outnyttjad under året, krediten fungerar därför som en likviditetsreserv.

Utsikter för 2020

Omvärlden

De geopolitiska riskerna som präglade 2019 är i allra högsta grad levande under 2020. Till dessa tillkommer effekter av coronavirus och ökade risker för konflikter mellan USA och Iran. Sammantaget kommer detta att bidra till stora och många svängningar på marknaderna.

Redovisningsregler

Kommunen avser att under 2020 implementera den nya kommunala redovisningslagen. För placeringsportföljerna innebär det att marknadsvärderingen av kommunens värdepappersinvesteringar kommer att påverka kommunens resultat. Även de värderingsvinster/förluster som inte är verkliga/realiserade bokförs ändå som intäkt eller kostnad. Då förändringarna är stora behöver en genomgång av konsekvenserna och en översyn av upplägget för kommunens externa placeringar göras. Därför redovisas kommunens finansiella intäkter för finansiella tillgångar i enlighet med tidigare gällande lagstiftning om redovisning för finansiella tillgångar för helår 2019. Om en marknadsvärdering gjorts hade resultatet förbättrats med 645 miljoner kronor men det hade inte påverkat balanskravsresultatet. Enligt den nya lagen ska övertvärden som uppstått innan införandet av den nya lagen 1 januari 2019 direktbokas mot eget kapital. Eftersom kommunen har för avsikt att anpassa sin redovisning till den nya lagen under 2020 har kommunen valt att göra denna justering redan under 2019 då den inte får någon resultatpåverkan för kommunen. Justeringen är gjord som en värdering direkt mot eget kapital med 190 miljoner kronor.

Då det är omöjligt att prognosticera de finansiella marknadernas utveckling under ett visst kalenderår blir det också i praktiken omöjligt att prognosticera placeringsportföljerna avkastning för ett specifikt kalenderår. En portföljoptimeringsanalys kan ge en genomsnittlig årlig avkastning under en tidsperiod på 7-10 år. Per ett visst rapportdatum kan portföljvärdet ha stigit eller sjunkit med stora belopp, betydligt större än den långsiktigt förväntade årliga avkastningen.

Rådet för kommunal redovisnings rekommendation RKR R2 om intäkter som gäller från och med 2019 säger att utdelning ska redovisas först när beslut om utdelning fattats på bolagsstämman vilket innebär att anteciperad utdelning inte längre kan redovisas. Prognosen för 2019 är beräknad utifrån den nya lagen vad gäller anteciperad utdelning och bokslutsresultatet för 2018 har justerats då det är en förändrad redovisningsprincip vilket medför en minskning av 2018 års resultat med 64 miljoner kronor på grund av den ändrade redovisningsprincipen.

Projekt utredningar och analyser 2020

Strategin för både pensionsmedelsförvaltningen och den långsiktiga placeringsportföljen ska revideras. Om utvärderingen resulterar i nya placeringsriktlinjer ska dessa följas av en utvärdering av de enskilda placeringarna. Kommunen avser också att periodiskt göra en genomlysning av kommunens finansiella exponering mot kontroversiella sektorer som fossila bränslen, alkohol, tobak etcetera.

Likviditeten är ett fokusområde 2020. Kommunen kommer att implementera Kommuninvests likviditets och investeringsmodul under 2020. Systemet förväntas stödja enkelhet och effektivitet i framtagande av likviditetsprognoserna.

Tillsammans med koncernbolagen pågår ett projekt för att undersöka möjligheterna att ersätta bolagens bilaterala kreditfacilitetsavtal med ett enda avtal där kommunen går in som motpart gentemot bankerna. Syftet är att minska koncerns kostnader för kreditfacilitetsavtalen.

Sammanfattning 2019-12-31

Likviditet

Likviditeten är för närvarande tillfredställande, både för kommunen och koncernen.

Likviditet Belopp, mnkr	2019-12-31 Bankkonto	2019-12-31 Outnyttjad kredit	2018-12-31 Bankkonto	2018-12-31 Outnyttjad kredit
Kommunens likviditet	-338	600 ¹	56	500
Koncernens likviditet*	-27*	1 200	203	900

*Exklusive likviditetsplaceringar cirka 433 miljoner kronor

Lån och borgensåtaganden

Lån och borgensåtagande ökade under 2019 men omfattningen har god marginal till den beslutade lån och borgensramen.

Lån och borgen Belopp, mnkr	2019-12-31	2018-12-31	Förändring
Koncernens lån ²	18 667	17 094	1 573
Kommunens borgensåtagande	17 815	15 875	1 940
Lån och borgensram	21 840	19 568	2 272

Marknadsvärden placeringar

Efter uttag om 250 miljoner kronor från långsiktiga placeringar och 33 miljoner kronor från pensionsmedelsplaceringar är marknadsvärdena högre 2019 än 2018. Notera att marknadsvärde per 2019-12-31 ska ses som en ögonblicksbild.

Marknadsvärden placeringarportföljerna Belopp, mnkr	2019-12-31	2018-12-31	Förändring	Kommentar
Långsiktiga placeringar	7 169	6 781	38	Uttag 250 mnkr
Pensionsmedelsplaceringar	1 859	1 680	179	Uttag 33 mnkr
Övriga obligationsplaceringar	219	215	4	
Placering av koncernkontolikviditet	449	439	10	

Avstämning mot riktlinjer

- Samtliga placeringstransaktioner under 2019 har granskats av Back Office
- Placeringsportföljernas tillgångsfördelning följer kommunstyrelsens beslutade minimi- och maximinivåer, det kontrolleras av Back Office
- Samtliga affärer utförda under delegation har rapporterats till kommunstyrelsen

¹ Kommunens kredit ingår i koncernvalutakontots kredit, 1 200 miljoner kronor

² Nettoskuldssättning exklusive 1 561 miljoner kronor förmedlat inom Stadshuskoncernen

Marknadskommentar

Riksbanken

Riksbankens beslöt den 18:e december att höja styrräntan från minus 0,25 procent till 0 procent. Riksbanken prognostiserar att styrräntan ligger kvar på 0 procent de närmaste åren.

Styrräntan, riksbankens estimat från den 18 december 2019

Riksbanken reporänta, Kvartalsmedelvärden %	2019 kvartal 3	2019 kvartal 4	2020 kvartal 4	2021 kvartal 4	2022 Kvartal 4
Reporäntan	-0,25 (-0,25)	-0,25 (-0,25)	0,00 (0,00)	0,00 (0,00)	0,13 (0,13)

Anm. Bedömningen i den penningpolitiska rapporten i oktober 2019 inom parentes. Källa Riksbanken

Marknadsräntorna

Långa marknadsräntor, Swap 5 år, sjönk under året. Räntorna är därför fortfarande på en mycket låg nivå och en 5 årig Swap handlades vid årsskiftet på en ränta cirka 0,38 procent. Kortare marknadsräntor (STIBOR 3M) har under 2019, efter att i flera år handlats negativt, åter kommit upp på en positiv ränta på cirka 0,149 procent per årsskiftet. En ränteuppgång gör att obligationspriserna faller och avkastningen blir fortsatt negativ även i det scenariot.

Den svenska börsen SIX PRX

Börsen, uttryckt som SIXPRX³ har för helåret 2019 stigit med närmare 35 procent. Börsen startade året mycket starkt för att sedan stabilisera sig under maj och återigen fortsätta uppåt från oktober månad. Börsen låg inte på negativa nivåer någon gång under året och avslutade året på nya rekordnivåer.

Svenska börsen SIXPRX 2019

Globala aktiemarknader

Kommunens jämförelseindex, MSCI World Total return⁴, uttryckt i kronor, steg med 34,8 procent.

New York-börsens 500 största bolag, S&P 500 steg med cirka 28,9 procent under 2019 (uttryckt i USD).

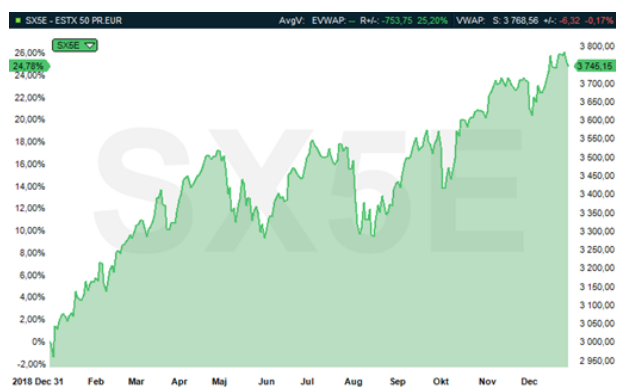
³ Inklusive fiktiva återinvesteringar av aktieutdelningar, ränta-på-ränta-effekt

⁴ Likt SIXPRX tar Indexet hänsyn till aktieutdelningar som fiktivt återinvesteras

Liknade utveckling kunde ses i stora europeiska aktier. Indexet EuroSTOXX 50 (Europas 50 största bolag) steg med cirka 24,8 procent under 2019 (uttryckt i EUR). Även de globala börserna, liksom den svenska, intog rekordnivåer under 2019.

S&P 500, New Yorkbörsen 2019

EuroSTOXX50 (Europa) 2019

Koncernen

Likviditet

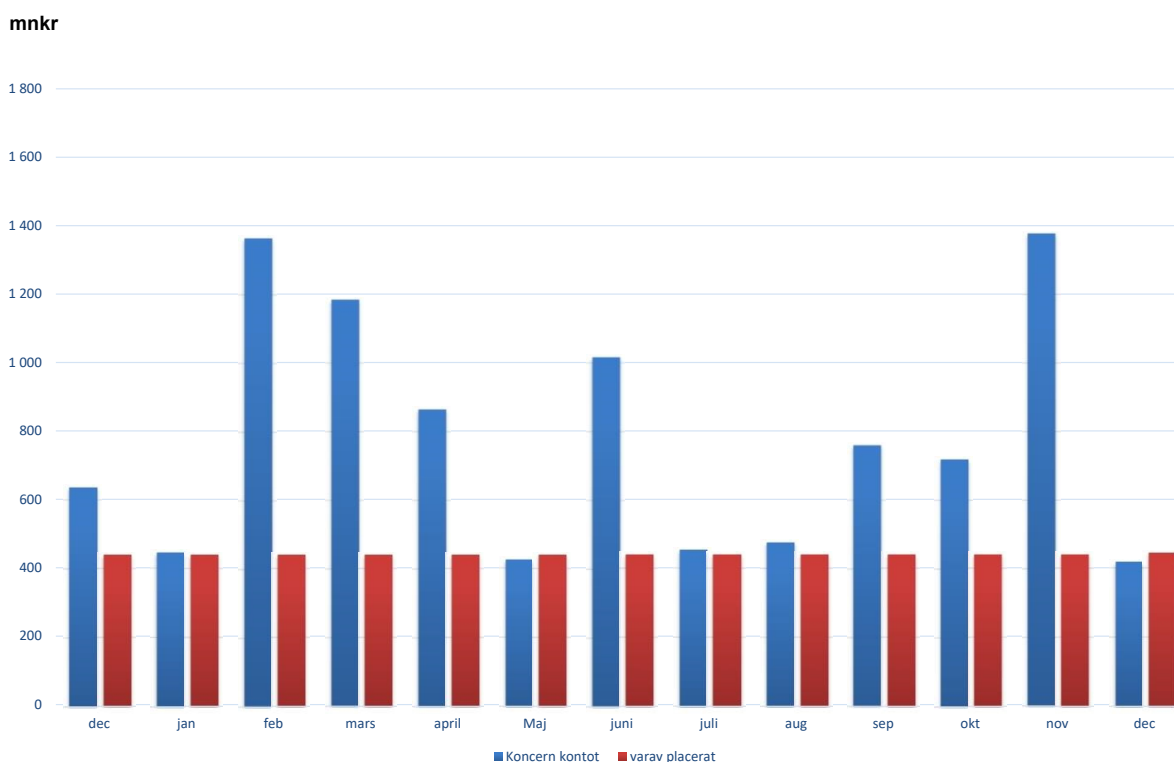
Koncernens likviditet och betalningsreserv är god. Per 31 december 2019 var kommunkoncernens likviditet 416 miljoner kronor varav 443 miljoner kronor placerat i kortfristiga räntebärande tillgångar. Bokfört värde på finansiella placeringar var cirka 442 miljoner kronor, marknadsvärdet var cirka 449 miljoner kronor. Placeringar går att omsätta till likviditet inom några få bankdagar. Till koncernkontot hör en checkkredit om 1 200 miljoner kronor, checkkrediten är nyttjad med 27 miljoner kronor. Outnyttjad kredit medför ingen kostnad. Vid årsskiftet var inlåningsräntan 0,00 procent, räntan för utnyttjad kredit 0 procent, upp till 150 miljoner kronor.

Koncernkontokrediteten delas med koncernbolagen för att optimera koncernlikviditeten. Koncernens likviditet är god och en stor del av krediten är utnyttjad under året, krediten fungerar därför som en likviditetsreserv.

Även om likviditeten är stabilt positiv varierar den stort mellan enskilda dagar och månader. Lägsta dagssaldo, exklusive placeringar, var 2019 minus 307 miljoner kronor och högsta dagssaldo plus 1 146 miljoner kronor. Koncernens likviditet hade ett snitt på 316 miljoner kronor under 2019.

Trots stora variationer i den dagliga likviditeten bedöms koncernen fortfarande ha god betalningsberedskap.

Likviditet, koncernkontot, värden per månadsslut

Koncernens lån och borgensåtaganden

Sammanfattning

Koncernens utestående lån per sista december uppgår brutto till cirka 20 228 miljoner kronor. Reducerat för Stadshus ABs förmedling av lån till ResMex och Sankt kors är nettolånevolymen är 18 667 miljoner kronor (+ 1 573).

Den aktuella låneskulden är inom ramen för kommunfullmäktiges beslutade låneram om 21 840 miljoner kronor.

Omfattningen av kommunens borgensåtagande, 17 815 miljoner kronor, gentemot koncernbolagens förpliktelser, är även den inom kommunfullmäktiges beslutade borgensram 21 840 miljoner kronor.

Kommuninvest

Kommunen blev medlem i Kommuninvest 2017. Sedan dess har Stångåstaden AB, Lejonfastigheter AB, Stadshus AB och Tekniska verken AB gjort lånetransaktioner om totalt 7 923 miljoner kronor, Mjölby Svartådalens Energis upplåning inkluderad. Kommunen borgar för dessa lån och borgensavgifter tillfaller kommunens finansnetto.

Tabell låneskuld 2019-12-31

Belopp, mnkr	Låneskuld 2019	Låneskuld 2018	Förändring låneskuld	Upplåning i Kommuninvest
Tekniska Verken inkl. MSE	2 417	1 994	423	1 023 ⁵
Lejonfastigheter	3 600	3 250	350	1 200
Stångåstaden	5 025	4 475	550	1 900
Sankt Kors	1 469	1 019	450	0
ResMex	92	70	22	0
Stadshus AB	6 064	6 286	-222	3 800
Summa	18 667	17 094	1 573	7 923

Tabell borgensåtaganden 2019-12-31

Belopp i mnkr	Borgen 30/4 2017	Förändring borgen	Borgen 31/8 2017
Stångåstaden	500	400	900
Pensionsåtagande	13	0	13
Stadshus AB	7 375	-200	7 175
Egna hem	1	0	1
Summa	7 889	200	8 089

* Borgen avser Stadshus ABs förmedlade upplåning

Enligt gällande borgenspolicy tecknar kommunen generellt ingen ny borgen för andra aktörer än helägda bolag. Annan nyteckning kräver särskilt beslut i Kommunfullmäktige.

Koncernens finansforum⁶

Kommunkoncernens gemensamma finansforum har sammanträtt regelbundet under året. Ett koncerngemensamt grönt ramverk för grön upplåning har etablerats. En ny struktur för koncernbolagens externa kreditfaciliteter har diskuterats i Finansforumet. Koncernbolagens bilaterala avtal med banker skulle kunna ersättas ett enda avtal där kommunen går in som avtalsmotpart mot ett konsortium av banker. Syftet med en ny struktur är att möjliggöra kostnadsbesparingar. Beslut kommer förmodligen att tas under våren 2020.

Kommunen

Borgensåtagande

Borgensåtaganden för koncernbolagens upplåning uppgår till 17 815 miljoner kronor per 2019-12-31. Borgensramen är 21 840 miljoner kronor. Samtliga helägda bolag har nu kommunal borgen på all nyupplåning och refinansiering av gamla förfallna lån. På sikt kommer omfattningen av kommunens borgensåtagande att fortsätta öka och motsvara koncernbolagens totala upplåning.

Likviditet, betalningsberedskap och lånefaciliteter

Kommunens likviditet, placeringsportföljerna borträknade, har succesivt försämrats under en längre tid. Detta beror främst på att investeringar har finansierats via kassan. Snittlikviditeten 2019 ligger på minus 220 miljoner kronor med ett högsta dagssaldo på plus 371 miljoner kronor och ett lägsta saldo på minus 646 miljoner kronor.

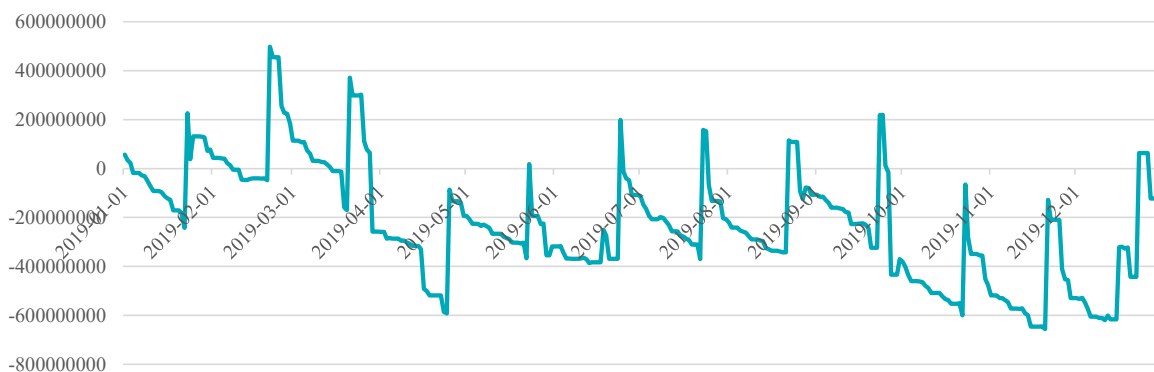
⁵ Tekniska verken 750 miljoner kronor

⁶ I finansforumet ska kommunens ekonomidirektör och finanschef delta tillsammans med Vd Stångåstaden, Vd Lejonfastigheter, Vd Tekniska verken samt vice Vd Stadshus AB. Finanschefer/finansansvariga i koncernbolagen deltar också.

Likviditetsuttag från långsiktiga placeringar, 250 miljoner kronor och 32,8 miljoner kronor från pensionsmedelsportföljen har tillförts kommunens kassa under 2019. Uttagen möjliggörs av tidigare upparbetad avkastning.

Med stöd av lån och borgensram och beslut om att lånefinansiera simhallen kommer därför kommunen under 2020 att ta upp externa lån, 300 miljoner kronor i syfte att upprätthålla en godtagbar likviditet.

Kommunens bankkontolikviditet 2019
exklusive placeringsportföljer

Kommunens finansnetto 2019

Från och med räkenskapsår 2019 finns en ny kommunal redovisningslag och Rådet för kommunal redovisning (RKR) gjort en översyn av samtliga rekommendationer. Några av de nya reglerna får stor betydelse för Linköpings kommun då kommunen har stora externa placeringar och årliga utdelningar från kommunens bolag. Då förändringarna är stora behöver en genomgång av konsekvenserna och en översyn av upplägget för kommunens externa placeringar göras. Därför har en genomgång av konsekvenserna och en översyn av upplägget för kommunens externa placeringar påbörjats. I avvaktan på att översynen ska bli klar redovisas kommunens finansiella intäkter för finansiella tillgångar i bokslutet för 2019 i enlighet med tidigare gällande lagstiftning. Ifall den nya redovisningslagen avseende marknadsvärdering av finansiella tillgångar hade applicerats hade helårsscenarioet för finansnettot förbättrats med 645 miljoner kronor.

Budgetavvikelse för finansnettot för helår 2019 uppgår till minus 110 miljoner kronor exklusive finansiell intäkt kommunstyrelsen. En mer utförlig beskrivning av finansnettot 2019 finns i årsredovisningen.

Kommunens lån och tillgängliga lånefaciliteter

Lån

Per 2019-12-31 har kommunen inga externa lån. En tillfällig utlåning från kommunens placeringsportfölj till kommunens kassa, 280 miljoner kronor, har löst likviditetsbehovet över årsskiftet. Det interna lånet kommer att i januari 2020 ersättas med externa lån i enlighet med budgetbeslut och lån och borgensramen. Låneprognosen är att kommunen kommer att låna 300 miljoner kronor under 2020. Kommunen har goda möjligheter att låna via certifikatprogram, obligationsprogram och via Kommuninvest.

Upplåningsfaciliteter

Kommunens medlemskap i Kommuninvest innebär att kommunen har en lånefacilitet på plats och kan med kort framförhållning ta upp lån hos Kommuninvest.

Kommunen kan också låna via det koncerngemensamma låneprogrammet (kallat MTN, Medium Term Notes).

Kommunen är under 2019 inte deltagare i det koncerngemensamma certifikatprogrammet (kortfristig upplåning). Kommunen planerar att låna i certifikat under 2020. Det går med kort varsel att inkludera kommunen i upplåningsprogrammet.

Placeringsportföljerna som möjlig källa till finansiering

Som beskrevs i avsnittet Likviditet så är försäljningar av värdepapper också en möjlig finansieringskälla. En stor del av placeringarna kan omvandlas till likviditet inom ett par bankdagar.

Kommunens placeringar

Gemensamt för samtliga placeringsportföljer

Kommunfullmäktige beslutar om att avsätta medel i olika placeringsportföljer, Kommunstyrelsen beslutar om hur placeringarna ska fördelas i olika tillgångsslag. Kommunstyrelsen beslutar också om en riskinstruktion där begränsningar i finansiella risker, som motpartsrisker, derivatrisker anges.

Portföljkonceptet innebär att avsätta medel inte ingår i kommunens likviditet, undantag är koncernkontots likviditetsplaceringar vilka räknas i koncernlikviditeten. Men portföljernas bokförda resultat, intäkter och kostnader, ingår i kommunens samlade resultat och redovisas under finansnettoposten.

Placeringarnas huvudsakliga syfte är att bidra till finansieringen av kommunens budget.

Långsiktiga placeringar

Den långsiktiga placeringsportföljen skapades för att möta 2009 års nya regler avseende avdragsbegränsningar i koncerninterna lån. Vid det tillfället hade kommunen en utlåning till Stadshuskoncernen på 5 450 miljoner kronor. Dessa medel återbetalades och utgör insatskapitalet i den långsiktiga portföljen. Inga nya medel har tillförts sedan dess men räntor, utdelningar har i stor omfattning återinvesterats i portföljen. Under åren 2011, 2012 gjordes uttag med 153 miljoner kronor, 2018 gjordes uttag på 210 miljoner kronor och 2019 gjordes ett kapitaluttag från placeringsportföljen, 250 miljoner kronor, som tillfördes kommunens kassa.

Budget och resultatbokförda intäkter

Budget och uppföljning av intäkter	Budget	Resultat	
Långsiktiga placeringar, belopp mnkr	2019	helår 2019	Budgetavvikelse
Borgensavgifter, garantier	36	35	-1
Finansiell intäkt Linköpings Stadshus AB*	215	119	-96
Resultatbokförd avkastning finansiella placeringar, räntor utdelningar, vinster, nedskrivningar	146	152	+6
Summa	397	306	-91

*Inklusive Bo-sociala medel, 55 miljoner kronor, från Stångåstaden

Placeringsportföljen

Långsiktiga placeringar har ökat 2019 med 638 miljoner kronor, varav uttag 250, och uppgår till 7 169 miljoner kronor. Placeringarna följer kommunstyrelsens beslutade max- och miniminivåer.

Marknadsvärden och avstämning mot placeringsriktlinjerna, KS 2017-04-18 § 188

Tillgångsslag	Marknadsvärde 2019-12-31 mnkr	Procent av totalportföljen	Min %	Normal %	Max %
Räntebärande inklusive kassa	4 700	65,7	60	64	100
Svenska aktiefonder	1 143	16,0	0	18	35
Globala aktiefonder	1 013	14,1	0	9	35
Hedgefonder/Specialfonder	303	4,2	0	9	15
Totalt placeringar	7 159	100,0		100	
Övriga tillgångar					
Upplupna räntor, upplupna fondrabatter	10				
Totalt tillgångar	7 169				
Uttag 2019	250				

Risk, förändring av marknadsvärde vid förändringar i marknadspriser

Marknadsrörelse	Räntor +1 % eller -1 %	Börsen +20 % eller -20 %
Marknadsvärde, mnkr	-46/+46	+431/-431

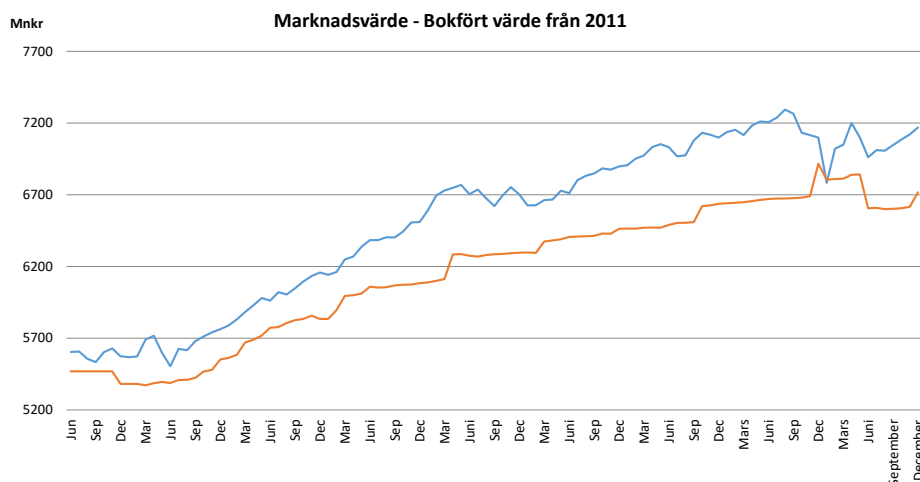
Marknadsrisken i portföljen definieras som förändring av marknadsvärdet vid en procentenhets upp/nedgång i marknadsräntorna och en upp- eller nedgång i aktiepriser med 20 procent.

Vid en procentenhets förändring av marknadsräntorna ökar eller minskar portföljvärdet med 46 miljoner kronor.

Vid en börsuppgång/nedgång om 20 procent ökar/minskar portföljens aktiefonder i värde med 431 miljoner kronor. Beräkningen är en förenklad riskanalys då kommunens aktiefonder inte samvarierar fullt ut med aktieindex.

Specialfondernas/hedgefondernas och blandfondernas risk är inte inräknat i ovan då kursen på dessa varken följer börsens- eller marknadsräntornas utveckling.

Marknadsvärde jämfört med bokfört värde

Marknadsvärde efter uttag om 250 miljoner kronor, är per 2019-12-31 är 7 169 miljoner kronor, bokfört värde uppgår till 6 718 miljoner kronor. Nytt för 2019 är att marknadsvärdetsförändringen ska bokföras över resultat vid minst två tillfällen per år, per 31 augusti och 31 december, kommunen har inte implementerat denna redovisning under 2019.

Pensionsmedelsplaceringar

Kommunen har årligen, från 1997, avsatta medel för att täcka en del av framtida pensionsutbetalningar. Avkastning på avsatta medel avlastar kommunens driftsbudget. Kommunfullmäktige beslutar årligen om nya avsättningar och uttag från pensionsmedelsförvaltning.

2019 har nettouttag, insättningar och uttag, 33 miljoner kronor tagits ut vilka tillförts kommunens kassa.

Budget och resultatbokförda intäkter

Budget och intäkter från pensionsmedelsplaceringar, belopp mnkr	Budget 2019	Resultat helår 2019	Budgetavvikelse
Resultatbokförd avkastning	54	55	+1
Summa	54	55	+1

Den positiva budgetavvikelsen, 1 miljoner kronor, förklaras av att högre vinster i aktiefondförvaltningen har genererats jämfört med vad som har budgeterats.

Marknadsvärden och avstämning mot placeringsriktlinjerna, KS 2017-04-18 § 188

Tillgångsslag	Marknadsvärde 2019-12-31, mnkr	Procent av totalportföljen	Min %	Normal %	Max %
Räntebärande inklusive kassa	997	54	50	60,0	100
Svenska aktiefonder	613	33	15	25,0	35
Globala aktiefonder	186	10	0	10,0	35
Hedgefonder	61	5	0	5,0	10
Totalt	1 857	100,0		100,0	
Övriga tillgångar ⁷	2				
Totala tillgångar	1 859				
Uttag 2019	33				

Placeringarna följer de av Kommunstyrelsen beslutade min- och maxnivåerna.

Risk, förändring av marknadsvärde vid förändringar i marknadspriser

Marknadsrörelse	Räntor +1 % eller -1 %	Börsen +20 % eller -20 %
Marknadsvärde, mnkr	-10/+10	+160/-160

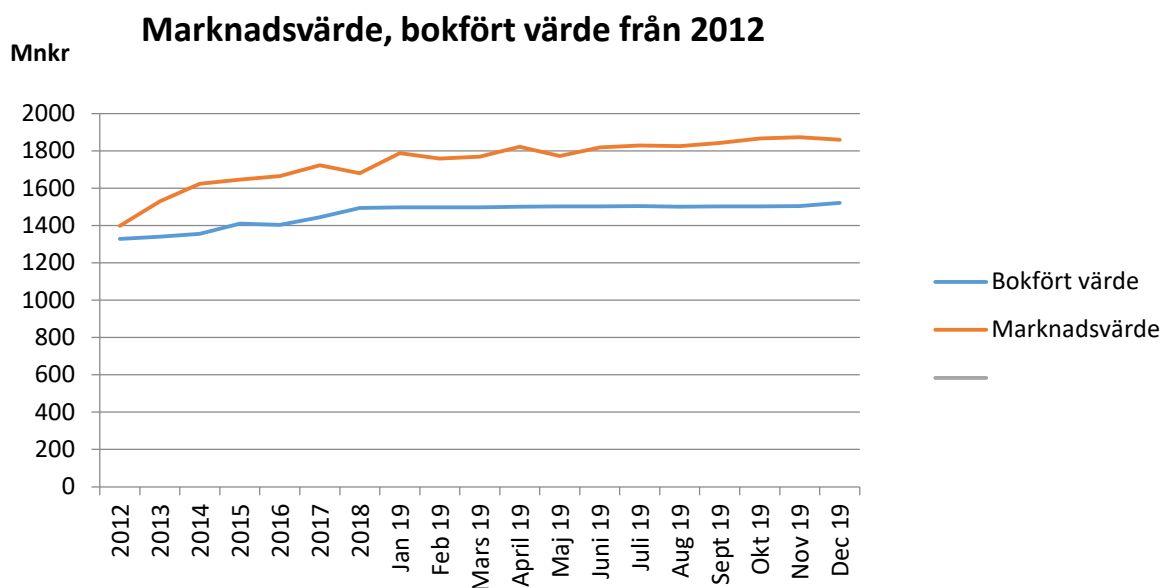
Marknadsrisken definieras på samma sätt som för den långsiktiga placeringsportföljen, ovan.

Marknadsvärde jämfört med bokfört värde

Kommunens pensionsmedelsplaceringar har som ett resultat av börsuppgången, före årligt uttag på 33 miljoner kronor, ökat med cirka 212 miljoner kronor. Marknadsvärdet uppgår till 1 859 miljoner kronor.

⁷ Upplupna räntor och intjänade men ännu inte utbetalda rabatter

Marknadsvärde jämfört med bokfört värde

Marknadsvärdet per 2019-12-31 var 1 859 miljoner kronor, efter uttag om 33 miljoner kronor. Det bokförda värdet var för samma period 1 521 miljoner kronor.

Placering av koncernval likviditet

Kommunen och kommunens bolag samlar koncernens samlade likviditet på ett bankkonto, koncernvalutakonto, KVK. Kommunens finansfunktion ansvarar för att placera en del av koncernvalutakontots likviditet i kortfristiga räntebärande placeringar med låg kredit- och ränterisk. Kommunen står för hela risken i placeringarna och därför tillfaller hela avkastningen kommunens finansnetto.

KVK-portföljen är för närvarande den näst minsta av kommunens placeringsportföljer. Aktuellt marknadsvärde 2019-12-31 uppgår till cirka 449 miljoner kronor. Bokfört värde är 442 miljoner kronor.

Ränterisken vid 1 procent uppgång i marknadsräntorna uppgår till -3,8 miljoner kronor.

Övriga obligationsplaceringar

Portföljen övriga obligationsplaceringar är den minsta av kommunens placeringsportföljer. Placerat belopp utgör cirka 216 miljoner kronor och marknadsvärdet är cirka 219 miljoner kronor. Portföljen skapades ursprungligen genom att kommunen sålde tomträtter och bortfallet av tomträttsintäkter skulle ersättas av finansiella intäkter genom att medlen från försäljningarna placerades i obligationsmarknaden, ursprungligen i statsobligationer.

Idag har portföljen två långsiktiga ändamål

- 1) att generera avkastning och bidra till kommunens budget
- 2) att utgöra en likviditetsreserv

Dagens ränteläge, februari 2020, är betydligt lägre jämfört med ränteläget när portföljen skapades. Statspapper ger idag negativ eller mycket låg avkastning samtidigt som att risken, ränterisken i dessa placeringar är lika stor nu som när portföljen skapades. Portföljens räntebindningstid hålls medvetet låg och förvaltningen fokuserar just nu på att bevara kapitalet.

Så länge nuvarande ränteläge består kan portföljen inte förväntas leverera något betydande tillskott till finansnettot, det gäller även om portföljen skulle ha mycket längre räntebindningstid och mycket högre ränterisk.

Ränterisken uppgår till 2,5 miljoner kronor vid en förändring av marknadsräntorna med 1 procentenhet. Räntebärande placeringar utgör 100 procent av placeringarna och ingen aktieexponering finns i portföljen.

Derivat och ränteswappar

Enligt finansreglerna ska kommunens använda derivat i syfte att uppnå önskad riskexponering på ett kostnadseffektivt sätt.

Kommunen har, i den långsiktiga placeringsportföljen, en ränteswapp. Swappen syftar till att räntesäkra avkastningen i en obligationsinvestering (Mjölby Svartådalen emittent). När värdet på obligationerna minskar stiger värdet i ränteswapparna och vice versa. I övrigt finns inga derivatexponering i kommunens placeringsportföljer.

Valutaexponering

Kommunen har inga valutapositioner och därmed ingen valutarisk.

Placeringsportföljerna placerar en del av kapitalet i kategorin globala aktiefonder, det vill säga, fonder som köper aktier noterade på en börs utanför Sverige och som handlas i annan valuta än i svenska kronor. Placeringar i globala aktier medför därför en exponering mot andra valutor. Den omständigheten beaktas vid val av strategisk portföljkomposition det vill säga hur stor andel globala aktier som portföljen ska innehålla.

Generellt gäller att förekomsten av globala aktier i en blandad portfölj ökar diversifieringen och minskar risken, variationen i avkastning. Minskad risk betyder att avkastningen blir mer stabil, den varierar mindre än avkastningen i en portfölj med större risk till exempel den svenska börsen. Konsekvent gäller att minskad risk också ger en lägre avkastning, i ett långsiktigt perspektiv.

Ordlista

Bokfört värde

Lägsta värdet av anskaffningsvärde eller marknadsvärde

Anskaffningsvärde

Vad tillgångarna har anskaffats till för värde, köpeskillning

Marknadsvärde

Fiktivt värde vad tillgångarna skulle kunna säljas för vid värderingstillfälle

Duration

Genomsnittlig löptid på samtliga kassaflöden i en obligation

STIBOR

Stockholm Interbank Offered Rate är en daglig referensränta som beräknas som ett aritmetiskt medelvärde av de räntor som bankerna SEB, Nordea, Svenska Handelsbanken, Swedbank och Danske Bank ställer till var för utlåning i svenska kronor.

Penningpolitik

Åtgärder som en centralbank vidtar för att upprätthålla prisstabilitet i ekonomin.

Styrränta

Räntor som en centralbank sätter i penningpolitiskt syfte. I Sverige är det reporäntan samt in- och utlåningsräntan till banksystemet.

Reporänta

Riksbankens viktigaste styrränta genom vilken Riksbanken kan styra de korta marknadsräntorna med avsikt att påverka inflationen. Bankerna betalar reporänta när de lånar pengar i Riksbanken via Riksbankens repotransaktioner. Vid tillfällen då bankerna placerar pengar i Riksbanken kan de i stället köpa riksbankscertifikat. Bankerna erhåller reporänta vid placering i riksbankscertifikat.

Högkonjunktur

Den ena fasen i en konjunkturcykel, i regel präglad av hög sysselsättning, stor investeringsaktivitet och stigande priser. Motsats: lågkonjunktur eller recession.

Inflationstryck

Allmänna prisökningar som gör att pengarnas värde minskar, det vill säga att man kan köpa färre varor och tjänster för samma mängd pengar. Motsatsen är deflation.

Riksbankens direktion

Sex ledamöter som utses av riksbanksfullmäktige med mandatperioder på fem eller sex år. Direktionen ansvarar för Riksbankens verksamhet och fattar beslut om penningpolitiken, frågor om finansiell stabilitet, marknadsoperationer och betalningsväsende.

Centralbank

Institution som ansvarar för penningpolitiken i ett land eller valutaområde, det vill säga fastställer en ränta för att bevara värdet på pengar. En centralbank ansvarar normalt även för att stabiliteten i betalningsväsendet kan upprätthållas och ger ut kontanta betalningsmedel. Riksbanken är Sveriges centralbank. I andra länder kan centralbanker också ha andra uppgifter, till exempel ansvara för den finansiella tillsynen eller förvalta statsskulden.

Swapavtal

Avtal som två parter ingår för att byta ut en valuta eller en ränta mot en annan valuta respektive ränta under en i förväg bestämd tidsperiod och i enlighet med vissa villkor.

Obligation

Räntebärande löpande skuldförbindelse som kan ges ut av staten, kommuner, kreditmarknadsbolag, hypoteksinstitut eller större företag. En obligation har lång löptid, minst ett år. Obligationens nominella belopp återbetalas när löptiden gått ut, och under tiden får innehavaren av obligationen periodiska utdelningar (räntor).

Ränterisk

Risken för att värdet på ett räntebärande värdepapper sjunker till följd av att marknadsräntorna stiger.

Likviditet

Mått på ett företags eller en organisations betalningsförmåga på kort sikt. Kan även beskriva hur snabbt det är möjligt att omsätta en tillgång i pengar.